

DEBATS AGRARIS - ELS INCENDIS FORESTALS

NOTES DE CONCLUSIÓ

Text de les conclusions recollides en acabar la Jornada i que fou presentat com a document per al debat que sobre incendis forestals va realitzar pocs dies després el Parlament de Catalunya

El passat divendres, dia 16 de setembre de 1994, es va celebrar a Manresa un debat sobre «Els incendis forestals», organitzat per la ICEA i Regió 7, amb la col·laboració de la campanya Esforç Verd i sota el patrocini de la Caixa de Manresa. De les intervencions dels ponents i de la participació de més de dues-centes persones se'n desprenen múltiples i riques aportacions al tema. Aquestes aportacions, tanmateix, no poden en cap cas, cenyir-se a unes breus conclusions. Per això acompanyem a aquestes notes de conclusió una breu crònica del que ha estat la jornada i còpia dels textos de les ponències (avui encara parcials).

1. El sistema de prevenció-extinció no ha funcionat. S'havia fet molt i hi ha una llarga trajectòria d'incerts i d'aprenentatge, però els fets ens parlen que cal millorar moltes coses.

2. Ens cal apropar-nos al tema, però, des d'una posició humil i autocrítica. Al llarg de l'intens debat ningú ha pres la postura fàcil i estèril de l'acusació, sinó que des de tots els punts de vista s'ha pres una actitud reflexiva i autocrítica.

3. Paraules clau del debat de prevenció-extinció: Prevenció, Planificació i Coordinació. Semblen paraules òbvies però que no hem sabut aplicar amb suficient intensitat o encert i en elles —per més que tinguin paraules senzilles— rau la solució del problema.

4. Prevenció - intervenció ràpida. L'esforç principal ha de ser la prevenció.

Tanmateix, si, malgrat tot, el foc s'inicia, la capacitat d'intervenció ràpida ha de centrar els nostres objectius d'intervenció.

5. Paper de l'activitat agrària en prevenció i extinció. Tant en la prevenció com en l'extinció (i particularment en la capacitat d'intervenció immediata) l'existència d'una activitat agrària territorialment ben estructurada, hi té un paper important.

6. Sostenir l'activitat pagesa és una bona inversió a favor dels nostres boscos. Es tracta d'una inversió eficient i poc costosa per a les finances públiques. Però per això cal rendibilitzar el bosc a favor del pagès, tant pel que fa a la seva producció de béns com a la de serveis.¹

7. Revaloritzar el paper de la societat civil davant dels incendis forestals. Sense posar en qüestió l'imprescindible comandament i el paper destacat dels serveis professionals de vigilància i extinció, cal que es reforci el paper que han de tenir associacions civils per a la defensa del bosc tals com les ADF (amb un pes destacat dels pagesos dintre seu), Protecció Civil o altres organitzacions de voluntaris. Concretament, les ADF han de ser considerades una eina cabdal en tot l'esforç de planificació, coordinació i actuació davant d'aquesta problemàtica i haurien de disposar, així mateix, dels recursos i mitjans suficients per a portar a terme la seva tasca.

8. Coordinar les associacions civils amb els serveis professionals de prevenció i extinció.

9. Planificació-coordinació més a prop del territori. Si l'adequada planificació és imprescindible, cal ahora que aquesta s'acosti al territori: paper dels ajuntaments i plans municipals, paper dels consells comarcals i plans supramunicipals, participació més rellevant de les ADF, etc.

10. Actuació decidida contra els factors de risc. Actuació, per tant, en temes tals com les línies elèctriques, però també en l'ordenació de l'accés al bosc i conscienciació ciutadana del risc de determinats comportaments. Quant a ordenament de l'accés al bosc, cal un apropament camp-ciutat des de posicions de més bona informació i de més respecte més intensos i més bons.

11. Actuació en la planificació urbanística. Cal dotar obligatòriament a les urbanitzacions dels sistemes de seguretat necessaris per a impedir que, d'una banda, els incendis forestals puguin afectar-les, però, alhora, que la defensa d'aquestes urbanitzacions absorbeixi els recursos que caldrien per a extingir l'incendi forestal.

En el mateix sentit, cal dissenyar mesures eficients de protecció de les masies i cases o instal·lacions dins del bosc.

12. Creació de discontinuïtats. S'ha parlat i valorat de la importància de crear discontinuïtats per a facilitar l'organització de la defensa del bosc i evitar la seva propagació més enllà d'uns determinats límits. S'han proposat discontinuïtats:

— Mitjançant conreus amb aquesta específica finalitat.

— Mitjançant tallafocs amb les formes que tècnicament es valorin adients (cal remarcar la funció dels camins amb laterals).

13. Participació en la gestió i planificació del territori de tots els responsables de vetllar per la seva defensa. Dins d'un paper revaloritzat de pagesos i ADF en la defensa del bosc, cal,

alhora, que aquests participin en la planificació i la gestió del territori.

14. El debat sobre regeneració va ser especialment ric en aportacions tècniques que queden recollides a les ponències. Tanmateix cal destacar:

— La investigació com a paraula clau a l'hora de parlar de regeneració.

— Prudència en les actuacions per tal d'evitar malmetre els potencials naturals de regeneració.

— Vigilància i acció per evitar, quan calgui, el risc d'erosió irreversible.

— Actuació tècnica estudiada quan la regeneració natural no sigui possible. En aquest sentit s'insisteix en la necessitat de no conformar-se amb la pèrdua o deteriorament dels boscos o del paisatge.

— En tot cas, garantir el necessari assessorament tècnic a empresaris forestals i pagesos en les seves actuacions.

Finalment, desitgem acabar amb les paraules textuais d'un dels ponents, que resumeixen en bona part l'esperit de les jornades celebrades:

«(...) Hi ha quatre paraules clau: planificació, recursos, articulació i constància (...) Del que s'ha parlat al debat hom podria treure la conclusió que tot va bé i tot no va bé, i això explica el perquè de la jornada. Tot no va bé, perquè no hem fet prou planificació i aquesta no ha estat sistemàtica, perquè les ADF, mancades de recursos, han hagut de deixar pel camí força plantejaments inicials; cal dotar la societat civil de prou mitjans perquè pugui respondre a la confiança que hom hi diposita articular més bé la normativa d'actuació i ser constants, de tal manera que tota la gent reunida avui continuï igualment sensibilitzada d'aquí a poc temps».

1. Cal redefinir la relació entre interès públic i interès privat aclarint els compromisos que això exigeix a cada una de les parts.